

PvdA-Kamerlid Kalma wil zwaardere rol voor diplomatie

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen stuit op weerstand

De goede voornemens van Buitenlandse Zaken en Economische Zaken om Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) op de internationale agenda te zetten, worden nog te vaak opgeofferd aan economisch belang. Misstanden als de uitbuiting van de kastelozen in India krijgen daardoor te weinig weerwerk, ook vanuit Nederland.

EZ/BZ • De ministeries van Economische Zaken en Buitenlandse Zaken zeggen hand in hand het belang van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) te verspreiden in het buitenland, door middel van MVO-diplomatie. Maar volgens betrokkenen is er geen sprake van een coherent gezamenlijk beleid. EZ stelt bij handelsmissies weliswaar geregeld onderwerpen als kinderarbeid aan de kaak en wijst Nederlandse bedrijven met buitenlandse dochter-ondernemingen erop zich te houden aan de internationale normen, maar dit beleid ontstijgt zelden het bedrijfsniveau. En BZ heeft wel de intentie MVO op regerings-

niveau ter sprake te brengen, maar in de praktijk valt dat nogal tegen.

‘Er is tot nu toe te weinig aandacht geweest voor het MVO-beleid in de diplomatie,’ zegt Gerard Oonk, beleidsadviseur van het MVO Platform en directeur van

‘Bij BZ is alles erop gericht de relaties goed te houden’

de Landelijke India Werkgroep. ‘Van ondernemingen wordt – terecht – van alles gevraagd. Zo wordt er verwacht dat ze zich aan de Oeso-normen houden,’ aldus Oonk, doelend op een richtlijn voor

bedrijven die internationaal opereren. ‘Maar de overheid moet het dan zelf ook laten zien,’ zegt Oonk. ‘Als bewindslieden naar het buitenland vertrekken, dan zie je dat het vooral gaat om het binnenhalen van opdrachten. Ook bij handelsmissies wordt MVO op kleine schaal aangekaart, maar de economische belangen wegen dan toch zwaarder dan de mensenrechten. MVO moet een integraal onderdeel zijn van het handelen van de overheid zelf. Staatssecretaris Heemskerck en minister Verhagen hebben het wel in hun agenda staan, maar ik zie nog geen gezamenlijk beleid.’

Volgens Oonk is het vooral van belang dat grote opkomende economieën als India en China, die een voorbeeldfunctie bekleeden voor de kleinere landen, zich bewust worden van het belang van MVO. ‘Als zij zich er niet aan houden, waarom zouden andere landen zich er wel druk om maken?’ In India, waarop Oonk als directeur van de Landelijke India Werkgroep vooral zicht heeft, zijn de arbeidsomstandigheden deplorabel. ‘Er vindt systematisch discriminatie plaats van de Dalits, de kastelozen. Zelfs premier Singh heeft gezegd dat de situatie van de Dalits lijkt op die van de zwarten in Zuid-Afrika tijdens de Apart-

Advertentie

PMI
voor beslissers bij de overheid

4 december 2009 nr 20 vijfde jaargang | www.pm.nl

NU ONLINE DAAG IN DEN HAAG
WWW.VANDAAGINDENHAAG.NL

2.0

g & selectie en interim management
ment en Jong Talent in de publieke sector.
ert en bemiddelt JS Consultancy kandidaten voor
in vacatures bij de overheid. Daarnaast is JS Consultancy
er in begeleiding van loopbaancoaching- en outplacementtrajecten.

Kennis van de overheid kijk op www.jsconsultancy.nl

Haarlem 023 - 55 12 333 — Amsterdam 020 - 42 36 465 — Den Haag 070 - 36 21 777 — Den Bosch 073 - 61 29 403 — Zwolle 038 - 75 03 417

heid. Dat is een stevige uitspraak en een belangrijk aangrijpingspunt voor de overheid om MVO aan te kaarten.'

Bij het Nederlandse diplomatieke corps heerst terughoudendheid over het verstevigen van de MVO-diplomatie. Een belangrijk obstakel is, zo viel begin november te horen tijdens een besloten conferentie in Den Haag, dat MVO door landen als India en China snel wordt geïnterpreteerd als een typisch westerse poging om de mensenrechten aan de kaak te stellen. Om de onderlinge relatie niet op het spel te zetten, wordt een verwijzing naar MVO liever vermeden. PvdA-Kamerlid Paul Kalma onderkent het probleem. 'Bij missies zitten de gastheren of -vrouwen niet altijd te wachten op dit soort gevoelige onderwerpen. Die spanning zal er altijd zijn. Maar als het kabinet zegt dat het MVO een structurele plek gaat geven in de diplomatie, dan moet de boodschap ook worden overgebracht als die niet welkom is.' Onk is het daarmee eens. 'Alles is er bij BZ op gericht de relaties goed te houden. Maar men moet niet bang zijn dit soort zaken aan te kaarten. Er moeten duidelijke doelstellingen geformuleerd worden en bij de ambassades moeten die stevig worden ingebed.'

Meldpunt

Kalma en Onk pleiten ervoor dat de Nederlandse posten een duidelijke aanvullende rol spelen in de MVO-diplomatie. Economische Zaken hamert bij Nederlandse bedrijven op het naleven van de OESO-normen en heeft meerdere instrumenten in handen om misstanden te signaleren. Zo is er het Nationaal Contact Punt (NCP), een meldpunt voor klachten over overtredingen van de internationale richtlijnen. Maar bij het NCP komen naar verhouding maar weinig klachten binnen, zo signaleerde EZ onlangs zelf. Volgens Kalma komt dat niet omdat er weinig overtredingen plaatsvinden, maar omdat het aan de toegang tot het meldpunt schort. Het diplomatieke postennetwerk kan hierin een belangrijke rol vervullen, vindt Kalma.

Dat minister Koenders in Nederland een klachtenloket wil opzetten om mensen uit ontwikkelingslanden de mogelijkheid te geven hier hun recht te halen, vindt Onk prima. 'Maar dan moet je dat combineren met initiatieven om regeringen op MVO aan te spreken, anders blijft het bij geïsoleerde inspanningen.' Kalma wacht met een definitief oordeel over de effectiviteit van de MVO-diplomatie tot volgend jaar, wanneer Heemskerk met een evaluatie komt. • **Tristan van Rijn**

Bijpraten met **Bekker**

'Het neurotische gehalte van ons landje is hoog'

Elke maand vertelt SG Roel Bekker (Vernieuwing Rijksdienst) hoe zijn programma ervoor staat. Hij is net terug uit Australië, dat net als Nederland de ambitie heeft de beste publieke sector van de wereld te krijgen.

VRD • Australiërs zijn een relaxed volk, die conclusie kan Roel Bekker na zijn werkbezoek aan 'Down under' wel trekken. 'Iedereen is er aardig, niemand rijdt harder dan 110 kilometer per uur en je ziet nergens graffiti. Het is er goed toeven,' aldus de SG. 'Het lijkt ook wel of men er meer met grote zaken bezig is, ook wat de overheid betreft. Als je dan weer terug in Nederland bent en je hoort dat het alleen maar gaat over bonnetjes en hoeveel ambtenaren eruit kunnen, tja... dat valt dan wel weer even tegen. Het neurotische gehalte van ons landje is hoog, kun je wel stellen.'

Op een conferentie in Brisbane ontmoette de SG de Australische premier Kevin Rudd, die de ambitie heeft uitgesproken dat Australië de beste publieke sector ter wereld moet krijgen. Bekker vertelde dat de Nederlandse overheid die strijd graag aangaat. Vlak voor zijn vertrek naar Australië is daarvoor tijdens de jaarlijkse SG-conferentie een eerste aanzet gedaan. 'Rudd heeft de uitdaging geaccepteerd,' zegt Bekker lachend. In opdracht van de Australische premier voerde KPMG een vergelijkend onderzoek uit naar de prestaties van de publieke sector in acht landen. Op het gebied van dienstverlening scoort Australië uitermate goed, zo moet Bekker concluderen. 'Men is daar goed bezig. Hier ook wel, alleen gaat het daar allemaal een tikje sneller en efficiënter.' Omgekeerd kan Australië weer wat leren van de Nederlandse prestaties op het gebied van beleidsontwikkeling. 'Dat hebben we goed op

orde, zo bleek uit het KPMG-rapport,' stelt Bekker tevreden vast.

De Australiërs zijn ook 'stinkend jaloers' op de Haagse strijd tegen de verkering. 'Departementen opereren er zeer autonoom,' legt de SG uit. 'De salarissen voor dezelfde functies op verschillende ministeries kunnen enorm uiteen lopen. Dat wij nu bezig zijn met een vereenvoudiging van het functiehuis, bekijken ze dan ook met bewondering.' Toen Bekker in Australië zat, stemde de ministerraad in met een plan uit zijn koker: een nieuw functiegebouw voor de rijksoverheid waar de 30.000 verschillende functieomschrijvingen teruggebracht worden tot maximaal 50. Doel van deze operatie is dat ambtenaren makkelijker van functie kunnen wisselen: meer flexibiliteit dus. Kritiek dat functies onherkenbaar zouden zijn, als ze zo breed geformuleerd worden, werpt Bekker ver van zich. 'Het is eerder andersom. Ik zou me als ambtenaar geketend voelen door een zeer precieze functieomschrijving,' aldus Bekker. 'Dat de uitvoering ervan zorgvuldig moet gebeuren is natuurlijk evident. Maar het is mooi dat er nu een politiek besluit ligt om dit in gang te zetten.' • **Cindy Castricum**

In de volgende *PM* zal de verantwoordelijke DG Jaap Uijenbroek uitgebreid ingaan op het nieuwe functiegebouw. Heeft u hierover een vraag, of is er iets anders dat u van de DG wilt weten, mail het uiterlijk maandag 7 december naar redactie@pm.nl.